

ارس چگونه به قطب گلخانه‌ای ایران تبدیل شد؟

منطقه آزاد ارس به دلیل داشتن دشت‌های وسیع حاصلخیز، قرار گرفتن در مجاورت رودخانه مرزی و پرآب ارس و اولویت دادن به توسعه کشاورزی در آن، در سال‌های گذشته به قطب اصلی گلخانه‌ای کشور تبدیل شده است. سرمایه گذاری در بخش گلخانه ای منطقه آزاد ارس به عنوان مزیت نسبی آن در حوزه کشاورزی در هفت سال اخیر به اندازه ای موفق بوده که محصولات گلخانه «تارلا امیر» به عنوان بزرگ ترین مجتمع گلخانه ای خاورمیانه ای، امروز به طور مستقیم به روسیه و کشورهای حاشیه خلیج فارس صادر می شود. آمار منتشر شده حاکی از آن است که در سال های گذشته افزون بر ۱۸ هزار میلیارد ریال در بخش گلخانه ای منطقه آزاد ارس، سرمایه گذاری و زمینه اشتغالزایی مستقیم بیش از یک هزار و ۳۰۰ نفر در این حوزه فراهم شده است.

کارشناسان با اشاره به هم مرز بودن منطقه آزاد ارس با جمهوری های آذربایجان و ارمنستان و جمهوری خودمختار نخجوان، فاصله ۱۲۰ کیلومتری آن با ترکیه به عنوان دروازه ورود ایران به اروپا و نیز دسترسی آسان به بازار اوراسیا می گویند که صنعت گلخانه ای ارس در صورت توجه ویژه دولت به آن می تواند زمینه ساز اشتغال بیش از ۲۰ هزار نفر و صادرات بیش از یک میلیارد دلار در سال باشد. نکته جالب توجه در خصوص تبدیل شده منطقه آزاد ارس به قطب گلخانه ای کشور آن است که سرمایه گذاری در این منطقه توسط بخش خصوصی انجام شده و بخش دولتی نیز با اعطای تسهیلات بانکی و تسهیل زمینه های سرمایه گذاری و صدور مجوزهای لازم نقش آفرینی کرده است. بدون شک ایجاد و تمرکز زنجیره تولید، بسته بندی و صادرات در مجتمع های گلخانه ای ارس، یکی از دلایل اصلی موفقیت این منطقه آزاد در رشد و توسعه روزافزون صنعت کشت گلخانه ای در کشور بوده که آن را به گل سرسبد این صنعت نوپا و با ارزش افزوده بالای بخش کشاورزی تبدیل کرده است.

تولید سالانه ۲۳ هزار تن صیفی جات گلخانه ای در منطقه آزاد ارس: مدیر امور کشاورزی سازمان منطقه آزاد ارس به ایرنا گفت: سالانه بیش از ۲۳ هزار تن انواع صیفی جات گلخانه ای در این منطقه، تولید و روانه بازارهای داخلی و خارجی می شود. محسن شیخلو با بیان اینکه مجتمع گلخانه ای این منطقه در بین ۱۰ گلخانه برتر دنیا قرار دارد، گفت: بزرگترین و مدرن ترین گلخانه شیشه ای و هیدروپونیک ایران و غرب آسیا در ارس قرار گرفته است، اظهار کرد: تکنولوژی ساخت گلخانه های شیشه ای هیدروپونیک به همت مجتمع گلخانه ای منطقه آزاد ارس، بومی شده تا جایی که می تواند در تکنولوژی با اسپانیا برابری کند. وی با اشاره به اینکه منطقه آزاد ارس دارای استعدادهای فراوانی در زمینه کشاورزی و در حال تبدیل شدن به قطب محصولات گلخانه ای ایران است، ادامه داد: امکانات بالقوه خدادادی در منطقه آزاد ارس از جمله زمین های قابل استفاده و منابع آب غنی رود ارس، نیروی کار فراوان و وجود آب و هوای مناسب، شرایط مساعدی را برای توسعه بخش کشاورزی فراهم کرده است.

وی با بیان اینکه سرمایه گذاری ها و توجه هایی که دولت به منطقه ارس دارد، در کنار رود پر آب و مناطق حاصلخیز موجب شده تا جهش بزرگی در حوزه کشاورزی ارس اتفاق بیفتد، ادامه داد: کشت گلخانه ای یکی از عوامل موثر در اقتصاد روستایی است و می تواند به کشاورزی پایدار در روستاها منجر شود. شیخلو ادامه داد: محدودیت هایی که در زمینه منابع تولیدات کشاورزی مانند آب و خاک وجود دارد و همچنین افزایش جمعیتی که جهان با آن روبه روست، توجه بخش کشاورزی را به سوی کشت گلخانه ای برده است زیرا در گلخانه ها آب کمتری استفاده می شود و کشت در گلخانه به یک ششم تا یک هشتم آب با کشت در فضای باز و زمین کشاورزی نیاز دارد. وی اظهار کرد: در حقیقت گلخانه ها می توانند پیوندی میان محدودیت آب، محدودیت خاک، انرژی و تولید مواد غذایی باشند و تولید ۱۰ برابری در واحد سطح در مقایسه با فضای باز داشته باشند.

مدیر امور کشاورزی منطقه آزاد ارس افزود: امروزه استفاده بهینه از عوامل تولید و امکانات موجود برای افزایش بازده تولید با استفاده از آخرین دستاوردهای نوین فنی و فن آوری های جدید در صدر اهداف کشاورزی مدرن قرار دارد و در این میان گلخانه ها و کشت گلخانه ای به عنوان راهکاری برای کنترل عوامل تأثیرگذار محیطی همچون تغییرات دمایی، جلوگیری از پدیده های سرمازدگی و گرمزدگی از یک سو و استفاده بهینه از خاک و آب و کاربرد مناسب کود و سموم از سوی دیگر از دیرباز مورد توجه جوامع مختلف کشاورزی قرار گرفته است. وی ادامه داد: از همه مهمتر آنکه این نوع کشت سازگاری بالایی با محیط زیست دارد و می تواند درآمدزایی، سوددهی، راندمان بالای تولید، تنظیم و اشباع بازار را به طور کجا برای بخش کشاورزی به همراه آورد.

شیخلو با بیان اینکه این نوع کشت می تواند در اراضی غیر قابل کشت با سیستم هیدروپونیک راه اندازی شود و در حقیقت از زمین های غیرقابل استفاده، به نحو احسن استفاده شود، افزود: منطقه آزاد ارس یکی از بهترین مناطق برای این نوع کشت محسوب می شود و نوع آب ارس موجب شده تا مزایای این منطقه برای کشت هیدروپونیک افزایش یابد. وی گفت: البته کشت گلخانه ای معایبی نیز دارد و از جمله مهمترین معایب آن این است که در ابتدا هزینه زیادی را طلب می کند و برای احداث آن باید قسمت عظیمی از سرمایه را صرف کرد که البته سودمند بودن محصول تولیدی موجب می شود در مدت کوتاهی این هزینه جبران شود؛ یکی دیگر از معایب این نوع کشت مراقب دائمی است که احتیاج دارد. برخلاف کشت در هوای آزاد در کشت گلخانه ای حتی لحظه ای غفلت می تواند خسارات زیادی را به همراه داشته باشد.

مدیر امور کشاورزی منطقه آزاد ارس ادامه داد: با وجود هزینه بر بودن این کشت و معایبی که دارد، توجه به پتانسیل های موجود در بخش کشاورزی و منابع طبیعی و توان و امکانات تولیدی و نیروی انسانی متخصص این بخش می تواند در دستیابی به توسعه ملی نقش مهمی ایفا کند. وی افزود: وجود منطقه آزاد ارس در مرزهای مشترک ایران با جمهوری خودمختار نخجوان، ارمنستان و آذربایجان با ظرفیت های فراوان زمینه مناسبی را برای تولید و صادرات محصولات این واحدهای گلخانه ای به کشورهای مذکور ایجاد کرده که می تواند در اقتصاد ملی نیز نقش به سزایی داشته باشد.

محسن نریمان، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد ارس: سرمایه گذاری ۱۸ هزار میلیارد ریالی در گلخانه های منطقه آزاد ارس؛ مدیرعامل سازمان منطقه آزاد ارس نیز در گفت و گو با ایرنا، حجم سرمایه گذاری انجام شده در گلخانه های ارس را ۱۸ هزار میلیارد ریال عنوان کرد و گفت: ۶۰ واحد گلخانه ای در منطقه آزاد ارس به کشت و برداشت انواع صیفی جات مشغول هستند که علاوه بر تامین نیاز داخلی بخش عمده ای از این محصولات به کشورهای عراق، روسیه، قطر و عمان صادر می شوند.

محسن نریمان با اشاره به اینکه بخش کشاورزی ارس و بخصوص حوزه گلخانه ها در کنار بخش صنعت همچنان به روند رو به رشد خود ادامه می دهد، وسعت گلخانه های محدوده منطقه آزاد ارس را ۳۳۳ هکتار اعلام کرد و افزود: بیش بینی می شود امسال بیش از ۵۰ هزار تن محصول از این گلخانه ها برداشت شود که در صورت محقق شدن این میزان تولید، نسبت به سال گذشته افزایش ۲ برابری تولید محصولات گلخانه ای در ارس را خواهیم داشت. وی ادامه داد: از این میزان، ۱۶۰ هکتار گلخانه به بهره برداری رسیده است که بیش بینی می شود تا پایان امسال، وسعت گلخانه های قابل بهره برداری در سطح منطقه به ۱۸۰ هکتار افزایش یابد.

نریمان، میزان اشتغالزایی این تعداد گلخانه ها را ۱۳۰۰ نفر اعلام کرد و افزود: فصل کشت از ابتدای شهریورماه آغاز و تا پایان آن ادامه دارد و فصل برداشت از آبان ماه شروع و تا پایان خرداد سال بعد ادامه خواهد داشت.

وی با اشاره به آغاز فصل جدید کشت در قطب گلخانه های هیدروپونیک کشور که در این منطقه قرار دارد، گفت: با آغاز شهریور ماه عملیات کشت انواع صیفی جات، گل رز، توت فرنگی و نهال در گلخانه های منطقه آزاد ارس آغاز شده، که پیش بینی می شود امسال بیش از ۵۰ هزار تن محصول از این گلخانه ها برداشت شود، در صورت محقق شدن این میزان تولید، نسبت به سال گذشته افزایش ۲ برابری تولید محصولات گلخانه ای در ارس را خواهیم داشت.

تولید سالانه بیش از ۲۴ هزار تن انواع محصولات گلخانه ای: مدیرعامل مجتمع گلخانه ۸۰ هکتاری هیدروپونیک گفت: این مجتمع گلخانه ای با ظرفیت تولید سالانه ۲۴ هزار و ۲۰۰ تن انواع محصولات گلخانه ای و ۲۰ میلیون واحد نشاء و گیاه توسعه یافته با استفاده از فناوری روز دنیا و حداقل مصرف آب برای صادرات به ویژه به کشورهای اوراسیا به بهره برداری رسیده است. ابراهیمی ادامه داد: میزان سرمایه گذاری ریالی اجرای این مجتمع گلخانه ای یک هزار و ۷۷۵ میلیارد ریال و میزان سرمایه گذاری ارزی آن ۷۰ میلیون و ۵۰۰ هزار یورو بوده و با اجرای آن برای ۶۵۰ نفر به صورت مستقیم زمینه اشتغال ایجاد شده است. وی افزود: سطح زیرکشت این مجتمع ۵۷ هکتار بوده که در ۲ فاز و در مدت ۲۸ ماه اجرا شده و طول لوله گذاری و سیستم آبیاری و گرمایش آن یک هزار و ۸۰۰ کیلومتر است که ظرفیت تولید سالانه ۲۴ هزار و ۲۰۰ تن گوجه فرنگی را دارد.

مدیرعامل مجتمع گلخانه ۸۰ هکتاری به روش هیدروپونیک منطقه آزاد ارس اظهار کرد: وسعت پروژه های شرکت ارس تالار امیر در منطقه آزاد ارس ۱۳۰ هکتار بوده و در آن ها برای بیش از یک هزار نفر زمینه اشتغال فراهم شده است.

ابراهیمی، افزود: در این پروژه ها سالانه ۴۰ هزار تن انواع محصولات تولید می شود و ۸۵ درصد تولیدات این شرکت مانند سال های گذشته به کشورهای حوزه اوراسیا به ویژه روسیه صادر شود. وی یادآوری کرد: در این مجتمع گلخانه ای از آخرین فناوری های روز دنیا استفاده شده و این مجتمع به عنوان الگوی تخصصی مورد توجه علاقه مندان، محققان و سرمایه گذاران قرار گرفته است.

منطقه آزاد ارس با بیش از ۷۰ هزار هکتار وسعت با مرکز شهر مرزی جلفا و سه ناحیه منفصل در شهرستان خداآفرین در ۱۳۰ کیلومتری شمال غرب تبریز واقع شده است. / ایرنا